

זויה צ'רקסקי | רעיונות על נייר | דצמבר 2020 | אוצרת: מיה פרנקל טנא

שמה של התערוכה מעיד על תוכנה – רעיונות ונושאים המעסיקים את זויה צ'רקסקי בעשור האחרון, אותם היא משרבטת, רושמת ומציירת על ניירות. חלקם משמשים כסקיצות או כרישומי הכנה לעבודות גדולות על בד וחלקם ציורים על נייר העומדים בפני עצמם. זויה עוסקת דרך קבע בכמה נושאים במקביל. היא לומדת אותם ואוספת חומרים ויזואליים, עד שאלו מתגבשים לכדי ציור שלם. לעיתים היא חוזרת אל רעיונות שהעסיקו אותה בעבר, אשר הבשילו עם חלוף הזמן. התערוכה הנוכחית מבקשת להאיר זרקור על "מאחורי הקלעים" של העבודות ולחשוף מעט מתהליך העשייה, והיא כוללת עבודות בשלבים שונים של הכנה, בהן נראים לעיתים תיקונים, מחיקות ושינויים בקומפוזיציה.

העבר הסובייטי מוסיף להיות נושא מרכזי ביצירתה, אך באופן שונה מכפי שהוא מיוצג בפריקט 'ילדות סובייטית' מ-2018. שם חזרה זויה בעיקר לזיכרונותיה הפרטיים, ואילו העבודות החדשות עוסקות בזיכרון הקולקטיבי – בילוי ופנאי, ספורט, סרטים וגייבורי תרבות. בשתי עבודות, למשל, מצוירים המהגרים האיטלקים ניקולה סאקו (Sacco) וברטולומאו ואנצטי (Vanzetti), שהואשמו ברצח כפול והוצאו להורג במסצ'וסט בשנת 1927. פרשה זו הכתה גלים והשפיעה על התודעה הציבורית בברית המועצות לשעבר, בעיקר בשל הסברה כי המשפט נגדם הוטא ממניעים אנטי-קומוניסטים. בציור אחר, נוטלת זויה לעצמה חירות היסטורית, ומושיבה לשעת תה מוזיקלית את צמד המהפכניות הסוציאליסטיות קלרה צטקין (Zetkin) ורוזה לוקסמבורג (Luxemburg), שהיו בשעתן מודל להערצה עבור מיליוני אזרחים סובייטים.

בסדרת ציורים נוספת מתארת זויה מראות שהם חלק משגרת יומה ומן הסביבה הסמוכה לביתה ברמת-גן, ולסטודיו שלה בדרום-תל-אביב. דיירי נווה שאנן ושכונת שפירא – הקבועים והמזדמנים – נרקומנים, זונות, מהגרי-עבודה ופליטים. רחוב ביאליק המיתולוגי עם הקיוסקים וחנויות ההלבשה התחתונה, ומנגד שכונות חרדיות בבני-ברק. אורחות החיים של הקהילה החרדית, הרחוקים שנות אור מסגנון חייה שלה, מסקרנים ומרתקים אותה. הזרות והריחוק המנטלי עומדים כניגוד לשכנות ולקרבה הפיזית. הגבול בין בני-ברק לרמת-גן עמד בעת האחרונה במרכז סערה ציבורית סביב משבר הקורונה והחשש של תושבי רמת-גן מפני "פלישת" החרדים לשטחם.

בתערוכה מוצגות גם סדרות הדפסים חדשות, העשויות בטכניקה של תצריב על מתכת. העבודות נוצרו בסדנת ההדפס בקיבוץ כברי, במהלך השנה האחרונה. טכניקת התצריב, בה מתנסה זויה לראשונה, הפכה לחלק משמעותי ביצירתה. תהליך העבודה המורכב מצריך תכנון וביצוע מדויקים, כמו גם ראייה גרפית, יד יציבה וקו ברור ובוטח.

בשנה החולפת איירה זויה שני ספרי ילדים. 'אדון שמחה וששון' – הוא ספרה השני המשותף עם גליה עוז, כלת פרס ראש הממשלה לספרות. ספרן הראשון – 'מתי כבר החתול שלנו יאהב אותנו?' זכה בעיטור "הפנקס" ליצירה מצטיינת, ובשבחי הביקורת על הטקסט הנפלא והציורים המקוריים והמרהיבים. גיבורת הספר השני 'טלי מתחת לשולחן' מאת תמר וויס-גבאי, היא ילדה נבונה ומרדנית המכריזה על עצמה "אני קיפודה" ומסרבת לצאת מתחת לשולחן האוכל המשפחתי. אי-אפשר שלא להבחין בדמיון בין דמותה של טלי השובבה לבין בתה בת החמש של זויה. הציורים המקוריים מתוך ספרי הילדים מוצגים ב"רוזי", חלל הפרויקטים של הגלריה.

גלריה רוזנפלד לפרטים נוספים: שעות פתיחה: Opening hours:

שביל המפעל 1, בניין 6,	דוא"ל: gallery@rg.co.il	ב'	by appointment	Mon.
תל אביב-יפו, 66535	אתר: www.rg.co.il	ג'-ה'	12:00-19:00	Tues.-Thur.
1 Shvil HaMif'al st.,	טל': +972 (0) 3.5229044	ו'	11:00-14:00	Fri.
Tel Aviv-Yafo, Israel	פקס: +972 (0) 3.5232991	שבת	11:00-13:00	Sat.